

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI

2 - TOM, 5 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

UDK616.314-002-07-053.2

O'SMIR YOSHLARI ORASIDA INTAKT TISHLARNING MORFOMETRIK VA MORFOLOGIK FARQLARI

D.SH. Nurmetova. Email: nurdil1331@gmail.com

Sh.A. Quryazov Email: akbarquryozov0271@gmail.com

Ruzmetova M.I. . Email: mohimjonruzmetova@gmail.com

Urganch davlat tibbiyot instituti

<https://orcid.org/0009-0002-6277-4979>

<https://orcid.org/0009-0009-0325-2709>

<https://orcid.org/0000-0002-0900-3828>

Rezyume. Ushbu maqolada Xorazm viloyatida yashovchi o'smir yoshlar orasida intakt va sog'lom tishlarda o'tkazilgan tadqiqot natijalarining morfometrik va morfologik ko'rsatkichlari to'g'risida ma'lumotlar keltirilgan. Xorazm viloyatida istiqomat qiluvchi maktab yoshidagi 600 nafar 11 yoshdan 17 yoshgacha bo'lgan o'smir yoshlarning tishlari ko'rikdan o'tkazilib, shulardan 453 nafarida karies aniqlangan. Nazorat guruhi sog'lom 147 nafar o'smirlar bilan solishtirma tekshiruv olib borilib, morfometrik va morfologik tekshiruvlar o'tkazildi va olingan natijalar tahlil qilindi.

Kalit so'zlar: dentin, emal, o'smir yoshlar, morfometriya, morfologiya, predentin.

Резюме. В данной статье представлены данные о морфометрических и морфологических показателях результатов исследования, проведенного на интактных и здоровых зубах подростков, проживающих в Хорезмской области. Были обследованы зубы 600 подрост-ков школьного возраста от 11 до 17 лет, проживающих в Хорезмской области, кариес был выявлен у 453 из них. Было проведено сравнительное исследование со 147 здоровыми подростками из контрольной группы, выполнены морфометрические и морфологические исследования, а также проанализированы результаты.

Ключевые слова: дентин, эмаль, юноши, морфометрия, предентин.

Abstract. This article presents data on the morphometric and morphological parameters of a study conducted on intact and healthy teeth of adolescents living in the Khorezm region. The teeth of 600 school-age adolescents aged 11 to 17 years living in the Khorezm region were examined, and caries was detected in 453 of them. A comparative study was conducted with 147 healthy adolescents from the control group, including morphometric and morphological studies, and analysis of the results.

Key words: dentine, enamel, young men, morphometry, predentin.

Mavzuning dolzarbligi Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti, «...erta bolalik davridagi kariesni global muammo deb hisoblaydi va uning tarqalishini 60 dan 90% gacha deb hisoblaydi...». Tish kariesi – bu butun dunyo bo'ylab bolalar va kattalarni zararlovchi eng keng tarqalgan infeksiyon bo'lmagan kasallik bo'lib, jamoat salomatligi uchun muhim muammo hisoblanadi. Bolalarda sut tishlarining kariesi tarqalishi 46,2% ni, doimiy tishlar kariesi esa 53,8% ni tashkil etadi. Hozirgi kunda jahonda tish kariesining barcha ijtimoiy qatlamlar orasida keng tarqalganligi sababli, bu kasallik

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI

2 - TOM, 5 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

jamiyatga katta moliyaviy yuk keltirmoqda. Ijtimoiy-iqtisodiy va xulq-atvorga oid omillar ham ushbu kasallik etiologiyasida muhim ahamiyatga ega. Evropa mamlakatlari taqdim etgan statistik ma'lumotlarga ko'ra, 6–12 yoshdagi bolalarning 61% kamida bitta kariesga uchragan tishga ega. Eronda, 3–6 yoshdagi bolalar orasida sut tishlarining karies ko'rsatkichi o'rtacha 1,7 ni tashkil etsa, doimiy tishlar uchun esa 6–9 yoshda – 0,2; 12 yoshda – 0,9–1,5 ni tashkil qiladi.

Ilmiy ishning maqsadi Xorazm viloyati maktab yoshidagi o'smirlarda sog'lom va karies kasalligining morfologik va morfometrik xususiyatlarini o'rganishdan iborat bo'lgan.

Material va metodlar Material sifatida Xorazm viloyatida istiqomat qilayotgan 600 nafar 11–17 yoshli ikkala jinsdagi o'smirlar o'rganilgan.

Olingan natijalar

Kichik o'smirlik davrida (11–14 yosh) tishlarning intakt guruhidagi morfometrik parametrlari: Kichik o'smirlik davri (11–14 yosh) stomatologiyada alohida ahamiyatga ega bo'lib, bu davrda sut tishlarning doimiy tishlar bilan almashinuvi yakunlanadi va doimiy tish yoyi to'liq shakllanadi. Ushbu yosh bosqichida intakt (sog'lom) tishlarning morfometrik ko'r-satkichlarini o'rganish, nafaqat tish-jag' tizimining fiziologik me'yorlarini belgilash, balki karies natijasida yuzaga keladigan antropometrik o'zgarishlarni qiyosiy baholash uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Morfometrik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, 11–14 yoshli o'smirlarda doimiy tishlarning toj qismi o'lchamlari (mezio-distal va vestibulo-oral) o'ziga xos jinsiy va individual xususiyatlarga ega. Bu davrda tish emalining ikkilamchi mineralizatsiya jarayoni davom etayotgan bo'lsa-da, tish tojining tashqi morfologik shakli to'liq namoyon bo'ladi. Tadqiqotimiz natijalariga ko'ra, 11–14 yoshli o'smirlarda tishlarning morfometrik ko'rsatkichlarida jinsiy dimorfizm yaqqol namoyon bo'lishi aniqlandi. O'g'il va qiz bolalar o'rtasidagi farqlar nafaqat tish tojining mutlaq o'lchamlarida, balki tish yoyining shakllanish sur'atlarida ham kuzatildi (**1-jadval**).

Jinsiy dimorfizmning odontometrik xususiyatlari:

Tish toji o'lchamlaridagi tafovut: O'g'il bolalarda intakt tishlarning mezio-distal o'lchamlari qiz bolalarga nisbatan o'rtacha 3,2–4,8% ga kattaligi qayd etildi. Xususan, yuqori jag'dagi mar-kaziy kesuvchi tishlarning kengligi o'g'il bolalarda $8,62 \pm 0,24$ mmni tashkil etgan bo'lsa, qiz bolalarda bu ko'rsatkich $8,28 \pm 0,31$ mmga teng bo'ldi ($p < 0,05$).

Qoziq tishlarning jinsiy differensiatsiyasi: Eng yuqori jinsiy farqlar qoziq tishlar (canines) guruhida kuzatildi. O'g'il bolalarda pastki qoziq tishlarning vestibulo-oral o'lchami ($7,85 \pm 0,38$ mm) qiz bolalarnikidan ($7,22 \pm 0,41$ mm) ishonchli darajada yuqori ekanligi aniqlandi. Bu ko'r-satkich o'smirlik davrida skelet va tish tizimi rivojlanishining gormonal fon bilan bog'liqligini ko'rsatadi.

Tish yoyining transversal o'lchamlari: 11–14 yosh oralig'ida qiz bolalarda tish yoyining kengayishi $12,5 \pm 0,5$ yoshda statik holatga kelishi kuzatilgan bo'lsa, o'g'il bolalarda bu jarayon 14 yoshgacha jadal davom etishi aniqlandi. Yuqori jag' birinchi molyarlari orasidagi masofa o'g'il bolalarda o'rtacha $46,8 \pm 1,2$ mm ni, qiz bolalarda esa $44,5 \pm 0,9$ mm ni tashkil etdi.

1-jadval.

11–14 yoshli o'smirlarda doimiy tishlarning asosiy morfometrik ko'rsatkichlari (mm hisobida).

Tishlar guruhi va parametrlar	Jinsi	Min	Max	O'rtacha qiymat ($M \pm m$)
Yuqori markaziy kesuvchi (I1), mezio-distal kenglik (MDW)	O'g'il bolalar	8,10	9,15	$8,62 \pm 0,24$
	Qiz bolalar	7,85	8,75	$8,28 \pm 0,31$

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI

2 - TOM, 5 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

Yuqori qoziq tish (C), mezio-distal kenglik (MDW)	O'g'il bolalar	7,45	8,60	$7,95 \pm 0,35$
	Qiz bolalar	7,10	8,20	$7,58 \pm 0,28$
Pastki qoziq tish (C), mezio-distal kenglik (MDW)	O'g'il bolalar	6,55	7,80	$7,15 \pm 0,22$
	Qiz bolalar	6,15	7,40	$6,75 \pm 0,34$
Yuqori 1-molyar (M1), vestibulo-oral kenglik (BLW)	O'g'il bolalar	9,80	11,20	$10,45 \pm 0,42$
	Qiz bolalar	9,50	10,85	$10,12 \pm 0,38$
Jag' yoyi parametrlari: yuqori jag' qoziq tishlar kengligi	O'g'il bolalar	33,50	38,40	$35,64 \pm 2,19$
	Qiz bolalar	32,10	37,20	$34,25 \pm 2,05$

O'tkazilgan morfometrik tadqiqotlar natijasida Xorazm viloyatida yashovchi o'smirlarda intakt tishlarning mikrostrukturaviy ko'rsatkichlarining me'yoriy qiymatlari aniqlandi. Ushbu ko'rsatkichlar karies jarayonida yuzaga keladigan patomorfologik o'zgarishlarni qiyosiy baholash uchun nazorat mezoni bo'lib xizmat qiladi (2-jadval).

Tish qattiq to'qimalarining qalinligi: Intakt tishlarda emal qavatining qalinligi o'g'il bolalarda o'rtacha $2,4 \pm 0,15$ mm, qiz bolalarda esa $2,2 \pm 0,13$ mmni tashkil etdi. Dentin qavatining qalinligi esa mos ravishda $3,2 \pm 0,25$ mm va $3,0 \pm 0,22$ mm ekanligi qayd etildi. Bu ko'rsatkichlarning yuqoriligi sog'lom tishlarda patologik destruksiya mavjud emasligini va pulpa kamerasining tashqi ta'sirlardan morfologik himoyalanganlik darajasi yuqoriligini ko'rsatadi.

Dentin kanalchalarining morfometriyasi: Sog'lom tishlarda dentin kanalchalarining diametri eng minimal ko'rsatkichlarga ega bo'lib (1,8–1,9 mkm), ularning variatsiya kengligi (Min-Max) juda tor diapazonni tashkil etadi. Bu holat dentinning zichligi va demineralizatsiya jarayonlari yo'qligidan dalolat beradi. Kariesga uchragan tishlar bilan qiyoslanganda, intakt tishlarda kanalchalarning morfologik butunligi saqlanganligi aniqlandi.

Predentin qavatining holati: Intakt tishlarda predentin qavati o'zining maksimal qalinligiga (21,8–22,4 mkm) ega bo'lib, bu tish pulpasining faol odontoblastik funksiyasi va fiziologik minerallanish jarayoni muvozanatda ekanligini anglatadi. Predentin qavatining barqarorligi karies ta'sirida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan ikkilamchi dentin hosil bo'lish jarayoni uchun bazaviy ko'rsatkich hisoblanadi.

Jinsiy dimorfizm belgilari: Tadqiqot natijalari Xorazm viloyatida yashovchi o'smirlarda tish qattiq to'qimalarining qalinligi bo'yicha jinsiy farqlar mavjudligini ko'rsatdi. O'g'il bolalarda emal va dentin qavatining o'rtacha qalinligi qizlarga nisbatan 7–9% ga ko'pligi aniqlandi, bu esa restavratsiya ishlarida individual yondashuvni talab etadi.

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI

2 - TOM, 5 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

2-jadval.

11–14 yoshli o'smirlarda intakt (sog'lom) tishlarning morfometrik ko'rsatkichlari ($M \pm \sigma$, Min–Max)

Ko'rsatkich nomi	Jinsi	$M \pm \sigma$	Min	Max
Dentin kanalchalari diametri (mkm)	O'g'il	$1,8 \pm 0,12$	1,5	2,1
	Qiz	$1,9 \pm 0,14$	1,6	2,3
Predentin qalinligi (mkm)	O'g'il	$22,4 \pm 1,5$	19,8	25,2
	Qiz	$21,8 \pm 1,6$	18,5	24,8
Dentin qalinligi (mm)	O'g'il	$3,2 \pm 0,25$	2,8	3,7
	Qiz	$3,0 \pm 0,22$	2,6	3,4
Emal qalinligi (mm)	O'g'il	$2,4 \pm 0,15$	2,1	2,7
	Qiz	$2,2 \pm 0,13$	1,9	2,5

Katta o'smirlik davrida (15–17 yosh) tishlarning intakt guruhidagi morfometrik parametrlarining jinsiy xususiyatlari

Katta o'smirlik davri (15–17 yosh) tish-jag' tizimining morfologik jihatdan barqarorlashuvi va tish yoylarining to'liq shakllanishi bilan tavsiflanadi. Ushbu bosqichda intakt tishlarning morfometrik ko'rsatkichlarini o'rganish davomida o'g'il va qiz bolalar o'rtasida statistik ishonchli antropometrik farqlar mavjudligi aniqlandi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, katta o'smir yoshidagi o'g'il bolalarda tish tojining mezio-distal (MD) va vestibulo-oral (VO) o'lchamlari qiz bolalarga nisbatan o'rtacha 0,3–0,7 mm ga kattaroq ekanligi kuzatildi ($p < 0,05$). Bu holat ikkilamchi jinsiy belgilarning shakllanishi va jag' suyaklarining massiv tuzilishi bilan bog'liqdir (3-jadval).

O'g'il bolalarda intakt tishlarning morfometrik tavsifi (15–17 yosh)

O'g'il bolalarda tishlarning toj qismi ko'proq "kvadrat" shaklga yaqin bo'lib, kuchli ifodalangan do'mboqchalar va fissuralar bilan ajralib turadi.

— Yuqori markaziy kesuv tishlari: mezio-distal o'lcham o'rtacha $8,85 \pm 0,42$ mm ni, toj balandligi esa $10,7 \pm 0,55$ mm ni tashkil etdi.

— Qoziq tishlari: jinsiy dimorfizm eng yaqqol ifodalangan tishlar guruhi bo'lib, ularning MD o'lchami $8,05 \pm 0,38$ mm ga teng bo'ldi.

— Molyarlar: birinchi pastki molyarlarning vestibulo-oral o'lchami $10,95 \pm 0,45$ mm ni tashkil qilib, yuqori chaynash bosimiga moslashganligini ko'rsatdi.

Qiz bolalarda intakt tishlarning morfometrik tavsifi (15–17 yosh)

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI

2 - TOM, 5 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

- Qiz bolalarda tishlarning morfometrik ko'rsatkichlari biroz kichikroq va nafisroq (ovalsimon) shaklga egaligi aniqlandi.

— Yuqori markaziy kesuv tishlari: mezio-distal o'lcham o'rtacha $8,32 \pm 0,35$ mm ni, toj balandligi esa $9,9 \pm 0,45$ mm ni tashkil etdi.

— Qoziq tishlari: o'g'il bolalarga nisbatan mezio-distal o'lcham $7,45 \pm 0,32$ mm ni tashkil etib, farq statistik jihatdan ishonchli ($p < 0,05$).

— Molyarlar: birinchi pastki molyarlarning VO o'lchami o'rtacha $10,25 \pm 0,38$ mm ni tashkil etdi.

3-jadval.

15–17 yoshli o'smirlarda doimiy tishlar va jag' yoyining qiyosiy morfometrik ko'rsatkichlari (mm hisobida)

Parametrlar	Jinsi	Min	Max	O'rtacha qiymat ($M \pm m$)
Yuqori markaziy kesuvchi (MDW)	O'g'il bolalar	8,20	9,40	$8,85 \pm 0,28$
	Qiz bolalar	7,90	8,90	$8,42 \pm 0,35$
Yuqori qoziq tish (MDW)	O'g'il bolalar	7,60	8,80	$8,25 \pm 0,42$
	Qiz bolalar	7,20	8,30	$7,74 \pm 0,31$
Pastki qoziq tish (BLW)	O'g'il bolalar	7,10	8,10	$7,65 \pm 0,38$
	Qiz bolalar	6,50	7,50	$7,05 \pm 0,29$
Yuqori 1-molyar (MDW)	O'g'il bolalar	10,10	11,60	$10,85 \pm 0,45$
	Qiz bolalar	9,60	11,00	$10,32 \pm 0,39$
Jag' yoyi uzunligi (Arch Length)	O'g'il bolalar	24,50	31,80	$28,15 \pm 1,65$
	Qiz bolalar	22,10	29,40	$25,82 \pm 1,48$

Dentin kanalchalari: Mazkur yosh guruhida dentin kanalchalarining o'rtacha diametri 1,7–1,8 mkm ni tashkil etib, kichikroq yoshdagi o'smirlarga nisbatan zichroq va torroq tuzilishga ega ekanligi aniqlandi. Bu holat Xorazm vohasining iqlim-geografik sharoitida tish to'qimalarining ikkilamchi minerallanishi va dentinogenez jarayoni barqaror kechishi bilan izohlanadi.

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI

2 - TOM, 5 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

To'qimalar qalinligi: 15–17 yoshli o'smirlarda emal qavatining qalinligi maksimal ko'rsatkich-larga yetgan bo'lib, o'g'il bolalarda o'rtacha $2,5 \pm 0,14$ mm, qiz bolalarda esa $2,3 \pm 0,12$ mmni tashkil etdi. Dentin qavatining qalinligi esa mos ravishda $3,4 \pm 0,22$ mm va $3,2 \pm 0,20$ mm ekanligi qayd etildi. Bu ko'rsatkichlar sog'lom tishlarda patologik destruksiya mavjud emasligini va pulpa kamerasining tashqi ta'sirlardan morfologik himoyalanganlik darajasi yuqoriligini ko'rsatadi (4-jadval).

Predentin dinamikasi: Intakt tishlarda predentin qavatining 21,0–21,5 mkm qalinlikda saqlani-shi 15–17 yoshda odontoblastlarning funksional faolligi yuqori ekanligidan va tishning kariesga qarshi kompensator imkoniyatlari mavjudligidan dalolat beradi.

Jinsiy dimorfizm: Tadqiqot natijalari Xorazm viloyati o'smirlarda tish qattiq to'qimalarining qalinligi bo'yicha jinsiy farqlar mavjudligini ko'rsatdi. O'g'il bolalarda emal va dentin qavatining o'rtacha qalinligi qizlarga nisbatan 8–10% ga ko'pligi statistik ishonchli ravishda tasdiqlandi.

4-jadval.

15–17 yoshli o'smirlarda intakt (sog'lom) tishlarning morfometrik ko'rsatkichlari ($M \pm \sigma$, Min–Max)

Ko'rsatkich nomi	Jinsi	$M \pm \sigma$	Min	Max
Dentin kanalchalari diametri (mkm)	O'g'il	$1,7 \pm 0,11$	1,4	2,0
	Qiz	$1,8 \pm 0,13$	1,5	2,2
Predentin qavati qalinligi (mkm)	O'g'il	$21,5 \pm 1,4$	19,0	24,0
	Qiz	$21,0 \pm 1,5$	18,2	23,5
Dentin qavati qalinligi (mm)	O'g'il	$3,4 \pm 0,22$	2,9	3,8
	Qiz	$3,2 \pm 0,20$	2,7	3,6
Emal qavati qalinligi (mm)	O'g'il	$2,5 \pm 0,14$	2,2	2,8
	Qiz	$2,3 \pm 0,12$	2,0	2,6

Xulosa

Morfometrik tahlil natijalari jinsga bog'liq holda katta va kichik yoshdagi o'smirlarning tishlari-da intakt va kariesning turli davrlarida bo'ladigan ko'rsatkichlarni aniqladi. Bunga ko'ra, kichik yoshdagi (11–14 yosh) o'smirlarda o'g'il bolalarda intakt tishlarning mezio-distal o'lchamlari qiz bolalarga nisbatan o'rtacha 3,2–4,8% ga kattaligi qayd etildi. Katta yoshdagi (15–17 yosh) o'smirlarda emal qavatining qalinligi maksimal ko'rsatkichlarga yetgan bo'lib, o'g'il bolalarda o'rtacha $2,5 \pm 0,14$ mm, qiz bolalarda esa $2,3 \pm 0,12$ mmni tashkil etdi. Dentin qavatining qalinligi esa

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI

2 - TOM, 5 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

mos ravishda $3,4 \pm 0,22$ mm va $3,2 \pm 0,20$ mm ekanligi qayd etildi. O'g'il bolalarda tishning qattiq to'qimalari (emal va dentin) qiz bolalarga nisbatan massivroq tuzilishga ega bo'lib, destruksiya jarayoni biroz sekinroq kechishi aniqlandi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Абдуазимова-Озсойлу Л. А. и др. Стоматологический статус детей младшего школьного возраста // Вестник науки и образования. – 2022. – №. 9 (129). – С. 87-93.
2. Nurmetova D.Sh. Хоразм вилояти ўсмир ёшлари орасида кариесларнинг морфометрик кўрсаткичлари. // Profilaktik tibbiyot va salomatlik- 4 № 4 (2025) / ISSN 2181-3663. B. 181-189 (OAK 2025-yil 5 apreldagi 369-sonli qarori).
3. Nurmetova D.Sh. Morphometric Indicators of Caries Among Adolescents of Khorezm Region. // American Journal of Medicine and Medical Sciences 2025, 15(12):4399-4403 page (14.00.00; №2).
4. Quryazov A.Q. Nurmetova D.Sh. O'smir yoshlari orasida kariesning morfometrik ko'rsatkichlari. (Xorazm viloyati kesimida) // Janubiy Orolbo'yi tibbiyot jurnali. Xorazm. - 2025. – 1 tom № 4 . – ISSN:3093-8740. B.173-181 (OAK 2025-yil 25- avgustdagi 374/6-son qarori).
5. Quryazov A.Q Nurmetova D.SH Xorazm viloyati o'smir yoshlari o'rtasida karieslarning morfometrik ko'rsatkichlari // Tibbiyotda yangi kun. Buxoro. – 4(78)2025. — B. 496-504 (14.00.00; №22).
6. Quryazov A.Q. Nurmetova D.Sh. Urganch shahridagi o'smir yoshdagi bolalarda stomatologik kasalliklarning tarqalishi. Buxoro. - Tibbiyotda yangi kun 12(74) 2024— B. 207-210 (14.00.00; №22).
7. Quryazov A.Q. Nurmetova D.Sh. O'smir yoshdagi bolalar orasida stomatologik kasalliklar shakllanishida ekzogen va endogen omillar.// Вестник. Ассоциации пульмонологов Центральной Азии Выпуск 3(№5) 2024 г. –С.152-155 (14.00.00; №25).
8. Курязов Ш.А., Хабибова Н.Н. Тишларда понасимон нуксон билан касалланган беморларда касалликнинг мажмуавий олдини олиш чоралари // Тиббиётда янги кун. – Бухоро. - 2023. - № 6 (56) – 371-377 б (14.00.00; №22).
9. Курязов Ш.А., Курязов А.К., Хабибова Н.Н. Профилактика стоматологических заболеваний у девочек подросткового возраста: современный взгляд // Фундаментал ва клиник тиббиёт ахборотномаси. - 2025.- № 3.(17). – С. 161-165. (ОАК раёсатининг 2025 йилдаги 370/6-сонли қарори).
10. Курязов Ш.А., Курязов А.К., Хабибова Н.Н. Балағат ёшидаги қизларда стоматологик саломатлик : клиник ва тиббий ижтимоий омиллар тахлили // Тиббиётда янги кун. – Бухоро. - 2025. - № 5 (79) – 463-467 б. (14.00.00; №22).
11. Курязов Ш.А., Курязов А.К., Хабибова Н.Н. Распространённость стоматологических заболеваний среди девушек пубертатного возраста, основные факторы риска и профилактические подходы // Интегративная стоматология и челюстно-лицевая хирургия. - 2025. - №2(10). - С.101-106. (ОАК раёсатининг 2022 йилдаги 296/5-сонли қарори).
12. Курязов Ш.А., Курязов А.К., Хабибова Н.Н. Балағат ёшидаги қизларда стоматологик саломатликни сақлаш мезонлари // Вестник ассоциации пульмонологов центральной азии.- 2025.- № 7(12). - 207-212 б. (14.00.00; №25).
13. Kuryazov Sh.A., Kuryazov A.K., Khabibova N.N. The Role of Healthcare Professionals in the Prevention of Dental Diseases: A Case Study of Pubertal Girls // American Journal of Medicine and Medical Sciences.- 2025. - №15(8) - P.- 2731-2733. (14.00.00; №2).
14. Курязов Ш.А. Балағат ёшидаги қизларда оғиз бўшлиғи аъзолари патологияларининг эрта таъхислаш усуллари // Биомедицина ва амалиёт журналі. – 2025. - № 10 (5). - 41-49 б. (14.00.00; №24).

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI

2 - TOM, 5 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

15.Курязов Ш.А. Балоғат ёшидаги қизларда иммун тизимидаги ўзгариш-лар натижасида стоматологик касалликларнинг тарқалиш кўрсаткичлари // Инфекция, иммунитет и фармакология.- 2025.- №5 (2). - 111-116 б. (14.00.00;

16.Kazeminia M, Abdi A, Shohaimi S, Jalali R, Vaisi-Raygani A, Salari N, Mohammadi M. Dental caries in primary and permanent teeth in children's worldwide, 1995 to 2019: a systematic review and meta-analysis. Head Face Med. 2020 Oct 6;16(1):22.